

Stanowisko nr /26
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia.....

w sprawie podjęcia działań legislacyjnych mających na celu ułatwienie realizacji inwestycji związanych z budową tras rowerowych

I. PRZEDMIOT STANOWISKA

Sejmik Województwa Mazowieckiego, mając na uwadze szczególną rolę infrastruktury rowerowej w rozwoju zrównoważonego transportu oraz potrzebę usprawnienia procedur realizacji tego typu inwestycji, zwraca się do:

Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej,
Ministra Infrastruktury,

z apelem o podjęcie działań legislacyjnych mających na celu ułatwienie realizacji inwestycji związanych z budową publicznych tras rowerowych, w szczególności poprzez wprowadzenie rozwiązań prawnych analogicznych do obowiązujących przy realizacji inwestycji drogowych.

II. POSTULATY LEGISLACYJNE

1. Wprowadzenie kompleksowych regulacji prawnych

Sejmik postuluje opracowanie i wdrożenie przepisów prawnych, które w zakresie realizacji publicznych tras rowerowych na terenach prywatnych nieruchomości będą oparte na rozwiązaniach stosowanych przy realizacji inwestycji drogowych, w szczególności przewidzianych w ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tzw. specustawa drogowa, Dz.U. 2023 poz. 162 ze zm.).

2. Możliwość przejęcia terenu z mocy prawa

Proponowane zmiany legislacyjne powinny umożliwić inwestorowi przejęcie terenu niezbędnego do realizacji inwestycji polegającej na budowie publicznej trasy rowerowej z mocy prawa, bez konieczności uprzedniego wykupu prawa własności lub innych praw do nieruchomości. Mechanizm ten powinien zapewniać:

- 1) przejście własności lub ustanowienie prawa użytkowania wieczystego z mocy prawa w momencie określonym ustawą,
- 2) zagwarantowanie właścicielom nieruchomości należnego odszkodowania ustalonego według zasad określonych w przepisach prawnych,
- 3) sprawny tryb odwoławczy dla właścicieli nieruchomości umożliwiający dochodzenie praw w zakresie wysokości odszkodowania,
- 4) przejrzystość procedur i określenie jasnych terminów na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego.

III. UZASADNIENIE

1. Obecny stan prawny i jego ograniczenia.

Obowiązujące obecnie przepisy prawne wymagają uzyskania zgody właścicieli nieruchomości lub przeprowadzenia czasochłonnych procedur wykupu gruntów przed rozpoczęciem realizacji inwestycji w zakresie tras rowerowych. Brak specjalnych regulacji prawnych dla tego typu infrastruktury skutkuje:

- 1) znaczącym wydłużeniem procesu realizacji inwestycji – przeciętnie o 2-3 lata w stosunku do pierwotnie zakładanych terminów,
- 2) skomplikowaniem procesu inwestycyjnego poprzez konieczność prowadzenia indywidualnych negocjacji z właścicielami każdej z nieruchomości,
- 3) zwiększeniem kosztów realizacji inwestycji związanych z prowadzeniem długotrwałych postępowań administracyjnych i sądowych,
- 4) trudnościami w planowaniu ciągłych tras rowerowych łączących różne miejscowości i regiony,

- 5) brakiem możliwości efektywnego wykorzystania środków z funduszy unijnych i krajowych z uwagi na sztywne terminy realizacji projektów.

2. Korzyści z wprowadzenia proponowanych zmian.

Wprowadzenie rozwiązań prawnych analogicznych do stosowanych przy inwestycjach drogowych przyczyni się do:

- 1) usprawnienia rozwoju sieci tras rowerowych w województwie mazowieckim i w całym kraju, co jest zgodne z celami polityki transportowej państwa i Unii Europejskiej,
- 2) przyspieszenia realizacji projektów w zakresie zielonej mobilności i osiągnięcia celów wyznaczonych w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 oraz Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- 3) większej popularyzacji transportu rowerowego jako ekologicznej i zdrowej formy przemieszczania się, co wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców i stanu środowiska naturalnego,
- 4) ułatwienia tworzenia spójnych połączeń rowerowych między miejscowościami i gminami, co zwiększy dostępność komunikacyjną obszarów wiejskich i podniesie atrakcyjność turystyczną regionów,
- 5) wzmocnienia działań na rzecz ochrony środowiska i redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnie z Krajowym Planem na rzecz Energii i Klimatu oraz zobowiązaniami międzynarodowymi Polski,
- 6) lepszego wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na rozwój infrastruktury rowerowej dzięki sprawniejszemu procesowi realizacji inwestycji,
- 7) zwiększenia bezpieczeństwa rowerzystów poprzez możliwość budowy dedykowanych, bezpiecznych tras rowerowych oddzielonych od ruchu samochodowego.

3. Aspekt społeczny i gospodarczy.

Rozwój infrastruktury rowerowej ma istotne znaczenie dla:

- 1) zdrowia publicznego – promocja aktywności fizycznej jako elementu codziennego życia przyczynia się do poprawy zdrowia społeczeństwa i redukcji kosztów opieki zdrowotnej,
- 2) rozwoju turystyki – trasy rowerowe stanowią atrakcję turystyczną przyciągającą turystów krajowych i zagranicznych, co przekłada się na wzrost dochodów gmin i przedsiębiorców lokalnych,
- 3) rynku pracy – budowa i utrzymanie infrastruktury rowerowej tworzy nowe miejsca pracy w sektorze budowlanym, turystycznym i usługowym,
- 4) równości społecznej – zapewnienie dostępu do taniego i ekologicznego środka transportu zmniejsza wykluczenie komunikacyjne osób o niższych dochodach.

IV. WNIOSKI I APEL

Mając na uwadze powyższe argumenty Sejmik Województwa Mazowieckiego apeluje do organów władzy centralnej o:

1. podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia do porządku prawnego przepisów ułatwiających realizację inwestycji w zakresie publicznych tras rowerowych,
2. wzorowanie się na sprawdzonych rozwiązaniach zastosowanych w specustawie drogowej, które pozwalają na efektywną realizację inwestycji infrastrukturalnych w interesie publicznym,
3. zagwarantowanie sprawiedliwego wynagrodzenia dla właścicieli nieruchomości, których tereny zostaną objęte inwestycją,
4. konsultacje społeczne projektowanych zmian legislacyjnych z udziałem samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych oraz reprezentacji właścicieli nieruchomości.

Proponowane zmiany legislacyjne stanowią niezbędny krok w kierunku rozwoju infrastruktury rowerowej w Polsce i realizacji celów związanych z promocją zrównoważonego transportu, ochroną środowiska oraz poprawą jakości życia obywateli.